

EDUSKUNTAVAALIT 2011 – LUONNONSUOJELU

Luonnon monimuotoisuuden pysäyttämistavoitetta ei ole Suomessa saavutettu, eikä saavuteta, jos ei löydy poliittista tahtoa monimuotoisuuden häviämisen pysäyttämiseksi. BirdLife Suomi vaatii, että tulevalla eduskuntavaalikaudella:

1. Ympäristöhallintoa on vahvistettava ja alan päätöksenteon itsenäisyys varmistettava

Ympäristöhallintoa on voimakkaasti supistettu osana valtionhallinnon tuottavuusohjelmaa. Samalla tehtävien määrä ja vaativuus ovat kasvaneet. Tämä on heikentänyt ympäristöviranomaisten mahdollisuuksia huolehtia ympäristö- ja luonnonsuojeluasioiden edistämisestä. Lisäksi alueellisen ympäristöhallinnon liittäminen ELY-keskuksiin vuoden 2010 alusta on herättänyt huolta ympäristöasioiden riippumattomuudesta päätöksenteossa.

- Ympäristöministeriötä tulee vahvistaa siirtämällä loogisesti ympäristöhallinnon alle kuuluvat asiat maa- ja metsätalousministeriön hallinnon alta¹ ympäristöministeriöön.

2. Kosteikkojen (suot, järvet, merenlahdet) ennallistamiseen ja luonnonhoitoon on osoitettava lisärahoitusta

Linnut ilmentävät erinomaisesti luonnon tilaa. Linnuston viimeaikaiset muutokset viestivät soiden ja muiden kosteikkojen tilan heikkenemisestä. Soiden luonnontila on heikentynyt ojituksen vuoksi, ja muiden kosteikkojen merkitys luonnon monimuotoisuudelle hoidon laiminlyönnin vuoksi. Useat lajit häviävät kosteikoilta, mikäli niitä ei hoideta. Kosteikot ovat myös muuttolinnuille tärkeitä levähdyskohteita, minkä vuoksi niiden suojeleminen ja hoito on myös kansainvälinen velvoitteemme. Kosteikkolajit tarvitsevat hoitoa ja suot tehtyjen virheiden korjaamista. Vain siten voimme pysäyttää näistä riippuvaisten lajien vähenemisen. Soiden ennallistaminen on tärkeää myös ilmastotavoitteille turpeen hiilivarastojen takia. Suot tarjoavat myös tärkeitä ekosysteemipalveluja mm. tasaamalla tulvahuippuja.

- Luonnonarvoiltaan tärkeimpien suojelualueiden kosteikkojemme² luonnonhoitoon tarvitaan huomattava lisärahoitus ja oma rahoitusohjelmansa³ vuosille 2011-2014.
 - o Kosteikkojen luonnonhoito on asiantuntijatyötä, mikä vaatii ympäristöhallintoon viiden kunnostukseen ja hoitoon keskittyvän viran avaamisen.
- Soiden luonnontilan parantamiseksi tarvitaan suoluonnon ennallistamisen ja lisäsuojelun rahoitus⁴- ja toimenpideohjelma, jonka tavoitteeksi tulee asettaa 100 000⁵ suohehtaarin ennallistaminen vuoteen 2020 mennessä.

3. Luonnon turmeleminen on estettävä lainsäädäntöä tarkistamalla

Nykyinen ympäristösuojelulaki (YSL) on vanhentunut. Sen mukaan luonnon monimuotoisuudella ei ole merkitystä lupaharkinnassa⁶, eikä se estä esimerkiksi ojitamattoman tai muuten luonnonsuojelullisesti arvokkaan suon ottamista turvetuotantokäyttöön. Laki ympäristövaikutusten arvioinnista (YVA-laki ja YVA-asetus) on myös puutteellinen, esimerkiksi turvetuotantohankkeissa YVAn toteuttamisraja on liian suuri hankkeiden ympäristövaikutusten laajalaisuuteen nähden.

- Ympäristösuojelulakia on muutettava siten, että hankkeiden vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen vaikuttavat lupaharkinnassa.
- YVA-lakia ja asetusta tulee muuttaa pienentämällä hankkeiden YVA-arvioinnin kynnyksiä, mm. turvetuotannon osalta sekä lisäämällä lakiin uusi kuuleminen hankkeissa, joihin on YVA-selostuksen jälkeen tehty muutoksia tai lisäselvityksiä.
- Lisäksi lainsäädäntöön tulee saada vesitaloudeltaan luonnontilaisten soiden muuttamiskielto.

¹ Kala- ja riista, eläinsuojelu, luonnonvara-, ympäristö- ja tutkimusyksikkö, valvonta, Metsähallituksen tulosohtaus, valtion maa- ja vesiomaisuus. Alueetasolla riistanhoitopiirien viranomaistoiminta sulautetaan ELY-keskuksiin.

² Maatalous- ja riistahallinnon toiminnassa viime vuosina näkyneet pienialaisten kosteikkojen luominen ei juuri auta vaateliaan kosteikkolajiston pelastamisessa.

³ Kosteikkojen ennallistamiseen tarvitaan noin 35 milj. euroa / vuosi.

⁴ Kokonaiskustannusarvio 30 milj euroa / vuosi kaudella 2011-2020

⁵ Puolet toteutetaan muuttamalla metsälakia (karujen soiden ennallistamisvelvoitteen poistaminen) ja puolet perinteisillä ennallistamistoimilla.

⁶ Esim. KHO:n vuosikirjaratkaisu Vähä-Vehkaneva KHO:2005:27.